

Besluit

Besluit geschil verwijdering elf en realisatie drie nieuwe aansluitingen

Ons kenmerk : ACM/UIT/567705
Zaaknummer : ACM/21/051796
Datum : 31 maart 2022

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 51, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 over de klacht van Stichting Actium over de weigering tot verwijdering van elf elektriciteitsaansluitingen en de aansluiting van dezelfde WOZ-objecten met drie nieuwe elektriciteitsaansluitingen

1. Verloop van de procedure

1. Op 29 april 2021 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een aanvraag tot geschilbeslechting als bedoeld in artikel 51 van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) van Stichting Actium (hierna: Actium) ontvangen. Het betreft een geschil met netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander).
2. Op 28 mei 2021 heeft de ACM een zienswijze van Liander ontvangen.
3. Op 9 november 2021 heeft op het kantoor van de ACM in Den Haag een hoorzitting plaatsgevonden. De ACM heeft het verslag hiervan aan partijen gezonden.

2. Het geschil

4. Het geschil gaat enerzijds over de vraag of Liander ten onrechte het verzoek van Actium heeft geweigerd om een elektriciteitsaansluiting van 3x80A te realiseren op drie door Actium beheerde woongebouwen met daarin in totaal elf wooneenheden, en anderzijds over de weigering door Liander van het hiermee samenhangende verzoek van Actium tot verwijdering van de elf bestaande aansluitingen op het elektriciteitsnet. Het verzoek tot aanleg en verwijdering van aansluitingen maakte gezamenlijk onderdeel uit van een plan van Actium om te verduurzamen.

3. Relevante feiten en omstandigheden

5. De ACM stelt op grond van de door partijen geleverde stukken en hetgeen op de hoorzitting naar voren is gebracht de volgende feiten en omstandigheden vast.
6. Woningcorporatie Actium is eigenaar van drie woongebouwen gelegen aan de Kuipenstreek 1-5 in Oosterwolde. Twee van deze gebouwen omvatten elk vier zelfstandige huurwoningen (hierna: wooneenheid) en één gebouw omvat drie wooneenheden. Aldus gaat het om elf wooneenheden in drie woongebouwen die zijn aan te merken als elf afzonderlijke objecten (hierna: WOZ-objecten) in de zin van de Wet Waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ).¹ Momenteel heeft iedere wooneenheid een eigen aansluiting op het net van Liander.
7. Actium wil de woongebouwen verduurzamen en de wooneenheden verwarmen door middel van een collectief systeem via warmtepompen op het dak van de woongebouwen.
8. Als gevolg van dit voornemen wil Actium de bestaande aansluitsituatie wijzigen. Daarvoor dienen de aansluitingen van de wooneenheden te worden verwijderd. De extra energievraag voor de warmtepompen zal worden opgewekt door middel van een PV-systeem op het dak van de woongebouwen en via een 3x80 ampère aansluiting voor ieder woongebouw. Actium zal een tussenmeter voor elektriciteit en warmte plaatsen om het verbruik van de wooneenheden te kunnen bepalen. De aansluitingen van de drie woongebouwen komt op naam van Actium te staan. Actium zal via de aansluiting van de woongebouwen elektriciteit afnemen van een nader te contracteren energieleverancier. Met behulp van individuele meters per wooneenheid zal Actium de kosten verdelen naar het verbruik van de betreffende huurder.
9. Op 11 mei 2020 heeft Actium in een telefoongesprek Liander verzocht om de aanwezige elektriciteitsinfrastructuur naar de individuele woningen te verwijderen en in elk van de drie woongebouwen één hoofdaansluiting te realiseren. Hierop heeft Liander aan Actium medegedeeld dat Liander niet aan het verzoek van Actium zal voldoen. Als reden stelt Liander dat uitvoering van

¹ Artikel 16 van de Wet WOZ.

het plan van Actium dat aan het verzoek ten grondslag ligt, zal resulteren in het ontstaan van een illegaal particulier net.

4. Wettelijk kader

10. Het wettelijk kader is opgenomen als bijlage 1 bij dit besluit.

5. Standpunten van partijen

5.1. Actium

11. Actium heeft – kort samengevat – in de stukken en op de hoorzitting het volgende naar voren gebracht.
12. Actium heeft als missie haar bezit in 2050 CO₂-neutraal te hebben gemaakt. Ze ziet het als haar taak de huur van dit bezit ook in 2050 betaalbaar te houden voor haar doelgroep. Daartoe wil Actium de wooneenheden in de drie woongebouwen in Oosterwolde verduurzamen. Zo zal de verwarming via warmtepompen moeten verlopen, waarvoor de elektriciteitsaansluitingen nodig zijn en als gevolg waarvan Actium de woongebouwen gasloos kan maken. Hiertoe moeten onder meer de huidige aansluitingen worden verwijderd en vervangen door één aansluiting van 3x80 ampère per woongebouw. De reden hiervoor is dat een cascade-opstelling van meerdere kleinere waterpompen noodzakelijk is om een rendabel belastingsniveau te realiseren, waarbij het energieverbruik lager is. Volgens Actium weigert Liander in strijd met artikel 23 van de E-wet om de gevraagde aansluitsituatie te realiseren.
13. Actium stelt dat zij verbindingen gaat aanleggen die liggen binnen de installatie van haarzelf in de zin van de E-wet. Dat betekent volgens Actium dat haar verbindingen geen net of directe lijn vormen volgens de E-wet.² Nu volgens Actium sprake is van verbindingen binnen haar installatie is er dus ook geen sprake van een net waarvoor een ontheffing van de ACM noodzakelijk zou zijn.
14. Onder verwijzing naar het besluit van de ACM inzake het geschil tussen JWM Putten en Liander,³ stelt Actium dat zijzelf in de gevraagde situatie voor de drie woongebouwen de afnemer wordt en tevens terugleverancier aan het net van Liander en dat dit ten behoeve van de huurders is.
15. Verder stelt Actium dat er in haar voorgestelde nieuwe opzet per woongebouw sprake zal zijn van één collectieve aansluiting en één collectief systeem van energieopwekking, ondanks het feit dat er sprake is van meerdere WOZ-eenheden. Omdat de huurders volgens de E-wet individuele afnemers zijn, pleit Actium voor een ruimere opvatting van de definitie van een afnemer dan zoals die nu wordt gehanteerd door de ACM in het besluit JWM Putten.
16. Actium is een toegelaten instelling op grond van artikel 1, eerste lid, van de Woningwet en mag op grond daarvan elektriciteit en warmte terugleveren aan de bewoners van haar wooneenheden.⁴ Voor wat betreft de overige kosten van de nutsvoorzieningen stelt Actium dat zij deze ook met de verhuurders van de wooneenheden in de door haar gewenste situatie mag regelen op grond van het Burgerlijk Wetboek en de Uitvoeringswet Huurprijzen Woonruimte.⁵
17. Actium stelt dat de WOZ-status in de onderhavige zaak niet leidend moet zijn voor wat betreft het recht op de vrije keuze voor een leverancier omdat de huurders een 'all-in' huurovereenkomst zullen

² Artikel 1, onder i, van de E-wet.

³ ACM-besluit van 9 januari 2018 (JWM Putten-Liander) met zaaknummer 17.0637.12, kenmerk ACM/DE/2018/200016-OV.

⁴ Artikel 45, tweede lid, onder c, Woningwet.

⁵ Artikel 7:237, derde lid, artikel 7:259 en artikel 7:260 BW, en artikelen 17 tot en met 19 UHW.

afsluiten met Actium. Aldus gaat de vrije keuze van energieleverancier in het geval van verhuur niet op.

5.2. Liander

18. Liander heeft – kort samengevat – in de stukken en op de zitting het volgende naar voren gebracht.
19. Liander weigert aan het verzoek van Actium te voldoen om de gevraagde aansluitingen te realiseren en de bestaande aansluitingen te verwijderen. Liander stelt dat de aansluitplicht zoals geformuleerd in artikel 23, eerste lid, van de E-wet niet absoluut is wanneer een andere wettelijke plicht hieraan in de weg staat. Liander voert de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) aan van 23 april 2008.⁶ In deze zaak tussen de krakers van een pand in de Lange Leidsedwardsstraat in Amsterdam en de eigenaar van het gekraakte pand heeft het CBb bepaald dat de netbeheerder niet verplicht kan worden tot het realiseren van een zelfstandige netaansluiting op grond van een verzoek van de bewoners, in dit geval de krakers, als de eigenaar van het betreffende pand voor deze aansluiting geen toestemming geeft.
20. Liander stelt dat de realisatie van de door Actium gevraagde aansluiting uiteindelijk zal resulteren in het ontstaan van een reeks verbindingen die moeten worden opgevat als een net in de zin van artikel 1, sub i, van de E-wet. Uit de jurisprudentie van het CBb volgt dat een samenstel van verbindingen kwalificeert als net wanneer daar meer dan één afnemer op is aangesloten.⁷ Nu Actium in de door haar gepresenteerde plannen aangeeft dat zij een stelsel van verbindingen zal aanleggen tussen de wooneenheden is er volgens Liander sprake van een net.
21. Volgens Liander moet voor een dergelijk net een netbeheerder worden aangewezen op grond van artikel 15 van de E-wet. Als Actium dit net zelf wil beheren, zal zij hiervoor bij de ACM een ontheffing van deze verplichting moeten aanvragen. Dit kan de ACM alleen doen als is voldaan aan de voorwaarden die de E-wet hiervoor stelt. Zonder deze ontheffing zal het ontstane net een illegaal net zijn. In het onderhavige geval stelt Liander dat echter geen ontheffing voor het aanwijzen van een netbeheerder door de ACM kan worden verleend, omdat op de netten uitsluitend huishoudelijke afnemers zijn aangesloten.⁸ Daardoor is er sprake van een illegaal net.
22. Vervolgens stelt Liander dat de ACM deze ontheffing niet kan verlenen doordat met de uitvoering van het verzoek van Actium feitelijk de in de E-wet geregelde daadwerkelijke keuzevrijheid van elektriciteitsleverancier⁹ wordt geschonden. Iedere zelfstandige wooneenheid heeft een eigen huurder. Doordat in de plannen van Actium een net wordt aangelegd, heeft de individuele huurder van die wooneenheid geen keuzevrijheid meer. De huurder is namelijk gebonden aan de door Actium gekozen leverancier.
23. Liander stelt tot slot dat Actium haar duurzaamheidsdoelstellingen ook kan behalen met het instandhouden van de bestaande kleinverbruikersaansluiting. Zo kan Actium een extra aansluiting aanvragen voor de warmtevoorziening en het PV-systeem. Het is dus niet noodzakelijk om de bestaande kleinverbruikersaansluitingen per wooneenheid te vervangen door een aansluiting per woongebouw. Bovendien hebben de huurders in dat geval een vrije leverancierskeuze.

6. Beoordeling van het geschil

24. De ACM oordeelt dat aan het verzoek van Actium tot wijziging van de bestaande aansluitsituatie met als doel om de bestaande woongebouwen te verduurzamen, in feite twee verzoeken ten grondslag

⁶ Uitspraak van het CBb van 23 april 2008, ECLI:NL:CBB:2008:BD0644.

⁷ Uitspraak van het CBb van 23 juli 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BX4120, r.o. 6.2 en 6.3.

⁸ Zie artikel 1, eerste lid, onder a) E-wet.

⁹ Artikel 86g, eerste lid, E-wet; artikel 4 en overweging 11 considerans van Richtlijn (EU) 2019/944.

liggen. In de eerste plaats een verzoek tot het realiseren van drie nieuwe aansluitingen. Op dit punt is er sprake is van een overtreding van Liander door in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet voor de gevraagde nieuwe aansluitingen geen aanbod te doen. Ten aanzien van de verwijdering van de aansluitingen merkt de ACM op dat het aansluitingen van de huurders betreft. Actium is niet gerechtigd verwijdering van hun aansluitingen te vragen, laat staan dat Liander aan dit verzoek moet voldoen. De klacht is op dit punt ongegrond. De ACM overweegt daartoe als volgt.

25. Op grond van artikel 23, eerste lid, van de E-wet is Liander verplicht om een ieder die verzoekt om een aansluiting te voorzien van die aansluiting op haar net, tegen een tarief en tegen voorwaarden die in overeenstemming zijn met hetgeen is bepaald in paragrafen 5 en 6 van hoofdstuk 3 van de E-wet. Binnen deze paragrafen vallen ook de artikelen die naar de verschillende codes verwijzen (bijvoorbeeld artikel 27 en artikel 31 van de E-wet). De ACM dient te beoordelen of hetgeen in de hierboven genoemde paragrafen uit hoofdstuk 3 van de E-wet en in de relevante codes is opgenomen een grondslag biedt voor Liander om de door Actium gevraagde aansluitingen te weigeren en de gevraagde verwijdering te realiseren.
26. Liander stelt dat Actium met haar gehele voorstel (dus zowel de verwijdering van de bestaande aansluitingen als de realisatie van de nieuwe aansluitingen) een situatie wil creëren die haar een grondslag biedt om te weigeren de gevraagde aansluitingen te realiseren. De ACM zal, voor zij kan oordelen over de vraag of deze situatie een dergelijke grondslag biedt, eerst de te creëren situatie beoordelen.
27. De ACM concludeert op basis van hetgeen Actium over haar plannen heeft uitgelegd, dat zij achter elke nieuwe aansluiting verschillende WOZ-objecten met leidingen gaat verbinden, dat op deze leidingen afnemers aangesloten zijn, en dat deze leidingen als gevolg daarvan als netten kwalificeren.
28. De definitie van net in artikel 1, eerste lid, aanhef en onder i, van de E-wet legt uit dat leidingen die onderdeel van het net zijn geen onderdeel van een installatie zijn en vice versa. Jurisprudentie van het CBb maakt duidelijk wat het onderscheid tussen de installatie en het net inhoudt.¹⁰ De installatie dient ruim te worden opgevat en omvat 'aan de afnemerszijde alles wat – doorgaans achter de elektriciteitsmeter – in een woning of vestiging elektriciteit verbruikt.' De elektriciteitsverbinding waarop slechts de eigenaar zelf is aangesloten dient volgens het CBb ook onder de installatie te worden geschaard. Het CBb legt vervolgens uit dat er sprake is van een net wanneer een derde op deze elektriciteitsverbindingen wordt aangesloten.¹¹
29. Actium heeft uitgelegd meters te plaatsen bij de verschillende WOZ-objecten. Verder constateert de ACM dat niet in geschil is dat er sprake is van verschillende WOZ-objecten. Deze WOZ-objecten worden gehuurd door natuurlijke personen. Overeenkomstig met wat de ACM eerder heeft bepaald in haar geschilbesluit JWM Putten is een huurder een afnemer, wanneer het gehuurde een WOZ-object betreft.¹² De huurders van de afzonderlijke wooneenheden dienen dus als afnemer gekwalificeerd te worden in de situatie die Actium wil creëren. Dat betekent dat er verschillende afnemers op de elektriciteitsverbindingen van Actium zullen zijn aangesloten, waardoor er sprake is van een net als bedoeld in artikel 1, eerste lid, aanhef en onder i, van de E-wet.
30. Het beheer van een dergelijk net (waarvoor geen ontheffing voor het aanwijzen van een netbeheerder kan worden verleend nu er enkel woningen op het net zijn aangesloten¹³) wordt vermoed in strijd te zijn met verschillende bepalingen uit de E-wet (bijvoorbeeld artikel 10, negende lid, en artikel 18 van de E-wet).

¹⁰ Uitspraak van het CBb van 23 juli 2012, ECLI:NL:CBB:2012:BX4120, r.o. 6.2.

¹¹ Idem, r.o. 6.3.

¹² Zie JWM Putten, randnummer 39.

¹³ Zie artikel 15, eerste lid, onderdeel e, van de E-wet.

-
31. De aansluitplicht voor netbeheerders zorgt ervoor dat partijen recht hebben op toegang tot het elektriciteitsnet. Dit recht op toegang wordt in de E-wet en de jurisprudentie vrij absoluut toegepast. Liander heeft geen artikelen aangedragen op grond waarvan zij haar weigering in overeenstemming met artikel 23, eerste lid, van de E-wet rechtvaardigt. De ACM constateert dat de paragrafen 5 en 6 van de E-wet en de relevante codes voor Liander ook geen grondslag bevat op basis waarvan de weigering een aanbod aan Actium te doen kan worden gerechtvaardigd. Daarnaast heeft Liander zich niet beroepen op misbruik van recht en heeft Liander dit ook niet aannemelijk gemaakt.
 32. Ondanks dat de ACM op basis van het bovenstaande begrip heeft voor het standpunt van Liander, biedt dit de netbeheerder volgens de ACM geen mogelijkheid om het doen van een dergelijk aanbod voor nieuwe aansluitingen te weigeren. De weigering in casu is dan ook in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet.
 33. Dat Actium wellicht een situatie creëert die in strijd is met de E-wet maakt dit niet anders. De ACM hecht er aan te benoemen dat het de verantwoordelijkheid van Actium is en blijft om in lijn met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving te handelen. Het is eerst en alleen aan de ACM om handhavend op te treden bij een overtreding van de E-wet. Ook in het onderhavige geval rust deze plicht dus op de ACM. Dit ontslaat Liander niet van haar aansluitplicht als neergelegd in artikel 23, van de E-wet.
 34. Ten aanzien van het verzoek van Actium tot verwijdering van de aansluitingen, stelt de ACM vast dat er sprake is van een geschil van Liander over haar taak als netbeheerder. Actium is volgens de ACM ook partij in dit geschil. Het verzoek van Actium betreft echter niet haar eigen aansluitingen, maar de aansluitingen van haar huurders. Volgens de ACM zijn de huurders dus degene die als partij over haar eigen aansluitingen kunnen beslissen. Actium is niet gerechtigd verwijdering van de aansluitingen van de huurders te vragen, laat staan dat Liander aan dit verzoek moet voldoen. De klacht is op dit punt ongegrond.

7. Dictum

35. De Autoriteit Consument en Markt:
1. verklaart de klacht van Stichting Actium tegen Liander N.V. betreffende de verwijdering van de bestaande aansluitingen ongegrond;
 2. verklaart de klacht van Stichting Actium tegen Liander N.V. betreffende het verzoek om nieuwe aansluitingen gegrond;
 3. stelt vast dat Liander N.V. in strijd met artikel 23, eerste lid, van de E-wet heeft gehandeld.

Den Haag,
Datum: 31 maart 2022

Autoriteit Consument en Markt,
Namens deze

w.g.
drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage . Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.

Bijlage: wettelijk kader

Elektriciteitswet 1998

1. Artikel 1, eerste lid, onderdelen b, c, i en aq, van de E-wet staat voor zover relevant:

(...)

b. aansluiting: één of meer verbindingen tussen een net en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder begrepen één of meer verbindingen tussen een net dat wordt beheerd door een netbeheerder en een net dat beheerd wordt door een ander dan die netbeheerder en tussen het net op zee en een windpark op zee;

c. afnemer: een ieder, met uitzondering van de netbeheerder van het net op zee, die beschikt over een aansluiting op een net;

(...)

i. net: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel –en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbinding en hulpmiddelen onderdeel uitmaken van de directe lijn of liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer;

(...)

aq. gesloten distributiesysteem: een net waarvoor op grond van artikel 15 een ontheffing is verleend;

2. In artikel 15, eerste lid, van de E-wet staat:

1. De Autoriteit Consument en Markt kan op diens aanvraag ontheffing verlenen aan een eigenaar van een net, niet zijnde het landelijk hoogspanningsnet, van het gebod van artikel 10, negende lid, indien:

a. het bedrijfs- of productieproces van de gebruikers van het net om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd is of het net primair elektriciteit distribueert voor de eigenaar van dat net of de daarmee verwante ondernemingen,

b. de aanvrager geen netbeheerder is en niet in een groepsmaatschappij als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek met een netbeheerder verbonden is,

c. het net binnen een geografisch afgebakende industriële locatie, commerciële locatie of locatie met gedeelde diensten ligt en dat net technisch, organisatorisch of functioneel verbonden is,

d. op het net minder dan 500 afnemers zijn aangesloten,

e. het net geen huishoudelijke eindafnemers van elektriciteit voorziet, tenzij er sprake is van incidenteel gebruik door een klein aantal huishoudelijke eindafnemers dat werkzaam is bij of vergelijkbare betrekkingen heeft met de eigenaar van het net en

f. de veiligheid en betrouwbaarheid van het net voldoende is gewaarborgd.

3. In artikel 16, eerste en derde lid, van de E-wet staat voor zover relevant:

1. De netbeheerder heeft in het kader van het beheer van de netten in het voor hem krachtens artikel 36 of 37 vastgestelde gebied tot taak:

a. de door hem beheerde netten in werking te hebben en te onderhouden;

b. de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over de netten op de meest doelmatige wijze te waarborgen;

c. de netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden, waarbij in overweging worden genomen maatregelen op het gebied van duurzame elektriciteit, energiebesparing en vraagsturing of decentrale elektriciteitsproductie waardoor de noodzaak van vervanging of vergroting van de productiecapaciteit ondervangen kan worden;

(...)

e. op de grondslag van artikel 23 derden te voorzien van een aansluiting op de netten;

(...)

3. Het is anderen dan de desbetreffende netbeheerder verboden een taak uit te voeren als bedoeld in het eerste of tweede lid, behoudens voor zover het betreft het realiseren van de aansluiting van een afnemer als bedoeld in artikel 16c, het aanleggen van een landsgrensoverschrijdend net of het

aanleggen, beheren en onderhouden van een net als bedoeld in artikel 15, eerste lid, dan wel ter uitvoering van een procedure als bedoeld in artikel 20, derde lid.

4. In artikel 23 van de E-wet staat voor zover relevant:
 1. *De netbeheerder is verplicht degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met de paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk.*
(...)

5. In artikel 51 van de E-wet staat voor zover relevant:
 1. *Een partij die een geschil heeft met een netbeheerder over de wijze waarop deze zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet uitoefent, dan wel aan zijn verplichtingen op grond van deze wet voldoet, kan een klacht bij de Autoriteit Consument en Markt indienen.* (...)
(...)